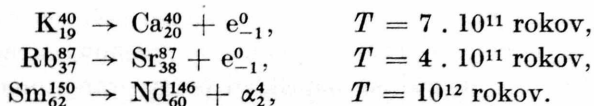

Prístroje slúžiace na meranie dávky ionizujúceho žiarenia sa menujú *dozimetre*. Sú založené na princípe černenia fotografickej emulzie po jej vyvolaní alebo na princípe ionizačnej komôrky.

16.6. Rádioaktívne rady. Medzi prvkami s menšou atómovou váhou prirodzenou rádioaktivitou sa vyznačujú len K, Rb a Sm. Menia sa takto:

Rádioaktívne prvky s veľkou atómovou váhou menia sa však zväčša tak, že prvky vznikajúce rádioaktívnou premenou sú opäť rádioaktívne. Tým vznikajú tri rozpadové rady: rad uránový — rádiový, ktorého prvým členom je U_{92}^{238} a posledným Pb_{82}^{206} , rad uránový — aktíniový s prvým členom U_{92}^{235} a posledným Pb_{82}^{207} a rad tóriový s prvým členom Th_{90}^{232} , pričom posledný člen radu je opäť izotop olova Pb_{82}^{208} .

Ako príklad je v *tab. 16.1* uvedený rozpadový rad uránový — rádiový. V tomto rade najdôležitejšími členmi sú počiatkový člen radu U_{92}^{238} (polčas $4,5 \cdot 10^9$ rokov), rádium Ra_{88}^{226} (1 690 r), rádioaktívny vzácny plyn (rádiová emanácia) radon Rn_{86}^{222} (3,825 dní) a polónium Po_{84}^{210} (140 dní); všetky sú α -žiariče.

Tabuľka 16.1

Rozpadový rad uránový — rádiový

238	U_{92}^{238}
234	$\alpha \downarrow$ $\text{Th}_{90}^{234} \xrightarrow{\beta} \text{Pa}_{91}^{234} \xrightarrow{\beta} \text{U}_{92}^{234}$
230	$\alpha \downarrow$ Th_{90}^{230}
226	$\alpha \downarrow$ Ra_{88}^{226}
222	$\alpha \downarrow$ Rn_{86}^{222}
218	$\alpha \downarrow$ Po_{84}^{218}
214	$\alpha \downarrow$ $\text{Pb}_{82}^{214} \xrightarrow{\beta} \text{Bi}_{83}^{214} \xrightarrow{\beta} \text{Po}_{84}^{214}$
210	$\alpha \downarrow$ $\text{Tl}_{81}^{210} \xrightarrow{\beta} \text{Pb}_{82}^{210} \xrightarrow{\beta} \text{Bi}_{83}^{210} \xrightarrow{\beta} \text{Po}_{84}^{210}$
206	$\alpha \downarrow$ Pb_{82}^{206}